

Szobotka Imre neve és művészete már régtől fogva és sokaknak ismerős. Pályakezdése a század első évtizedében történt. Velence, Róma után, az első kényszerűen is hosszúra nyúlt párizsi tartózkodása, tanulmányútja óta — 1910-től a világháború végéig — itthon él. Neve egybefonódott a zebegényi művészkolóniával, a Dunakanyar festői tájával és a dunamenti csendes kis falvak életével.

Mint majdnem mindegyik kortársáról, róla is elmondhatjuk, hogy első szárnybontogatásai Párizsban rebentek. Még alig túl a mesterségbeliek elsajátításán, a húszéves emberek friss szemével és mindenre reagáló lelki érzékenységgel érkezik a művészet fővárosába. Ott és akkor a művészeti forrongás idején, az izmusok és az új törekvések sokhangú orkeszteréből igyekszik kihallani a magának megfelelő harmóniát, és megtalálni sokféle próbálkozás, lehetőség között azt az utat, amelyik nem csak előre, hanem önmagához is vezet. Nem lett volna

igazán korán, ha nem ragadja meg őt az, amit sokan a hátrahagyottaknak tartottak: Cézanne, Gauguin és Van Gogh örökségeként tiszteltek és magukénak vallottak. Ő maga is részel ebből az örökségből és az expresszionizmus és a kubizmus elvei és alkotó módszerei vezetik kereső útján.

Szobotka Imre első kiállítása hazai földön (Belvedere, 1921) a művésznek nem sok megértést hozott. Itt, minden ami új volt, értetlenül negatív ítéletet váltott ki. A hazai közönség végre értette már az impresszionizmust, de ez az irányzat ekkor már múltnak számított.

Az elkövetkező években a művész nem állt meg a Párizsban választott festői irányzatnál. Kubisztikus expresszionizmusát felváltja az előbbi kompozíciós módszerre ugyan sokban építő formafelfogás, de ez a formálátás a posztimpresszionizmus szemléletében oldódik fel. S ahogy művészetének korábbi komponensei halványulnak, úgy erősödik ez a lírai szemlélet s képeinek tárgya — a természet — ebben a lírai látványban oldva jelenik meg.

Meglepetés, hogy legújabb gyűjteményes kiállításán a nála megszokottól eltérő frissebb színvilággal jelentkezik. A napfényes és sárgarózsaszínes árnyalások helyett erőteljes zöld kólorit uralkodik képein. E kiállításán szereplő művei is — az utóbbi évek termése került a Csók Galéria falaira —, a természettel együtt élő, a nagy ihletőnek minden szépségét hol tömörebb formákban, hol játékos színárnyalásokban megjelenítő mesterként mutatja be. Művészetében nincsen semmi rutin, képeinek mindegyikéből kiérezzük az átélést és azt, hogy a festő ugyanazzal a komolysággal állt a vászna előtt, amivel hajdan az első ecsetvonásokat vetette.

Képein a természet, mint az emberi élettel összeforrott környezet jelenik meg; mint a valóság, amelyből a művész kifogyhatatlanul választ-hat témát és meríthet új ösztönzéseket. Zsenynyei képei és hollandiai táj-jegyzetei is arról vallanak, hogy a sose unalmas természet ismétlődő, változó jelenségei mindig nyújtanak új festői lehetőségeket. Szobotka Imre tájai, apró kertjei, tavaszi vagy téli képei éreztetik a művész örömét, életszeretét és vágyát a csendes kontempláció iránt.

Szobotka Imre életművének egészét, művészetének társadalmi összefüggéseit, korának a művészetére is érvényes hatóerőit vizsgál-ni, átfogó összefoglalás vagy monográfia feladata. Sokadik gyűjteményes kiállítása alkalmából összefoglalás helyett csak vázolni kívántuk a problémákat — szeretettel köszöntve az idős mestert.

M. Heil Olga

Szobotka Imre: Erdőben. В лесу. Au bois

